

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

32

Αρχαία νεολιθική περίοδος

Αρχαία νεολιθική περίοδος

Μόνιμοι οικισμοί της Αρχαίας Νεολιθικής Εποχής χρονολογούνται από το 6.900 στην Άργισσα και στο Σέσκλο της Μαγνησίας. Οι κατοικίες ήταν ξύλινες, με ορύγματα και σκαμμένα δάπεδα.

Τα εργαλεία ήταν ξύλινα με λεπίδες πυρίτη ή οψιανού. Οι άνθρωποι ασχολούνταν με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και το ψάρεμα, ενώ παράλληλα άρχισε να αναπτύσσεται η ναυτιλία και εξημερώθηκε ο σκύλος.

Την ίδια περίοδο τροφοπαραγωγική οικονομία είχε αναπτυχθεί και στο Αιγαίο. Καθώς δεν έχουν βρεθεί στην Ελλάδα άγριοι πρόγονοι των εξημερωμένων ζώων που συντηρούσαν κατά τη Νεολιθική Περίοδο, θεωρείται ότι εισάχθηκαν στην Ελλάδα από την Μέση Ανατολή.

Το ίδιο πιστεύεται και για τα φυτά, αν και έχουν βρεθεί άγριοι πρόγονοι κάποιων σιτηρών στη βόρεια Ελλάδα. Οι διαδικασίες μέσω των οποίων υιοθετήθηκαν ή μεταφέρθηκαν τα είδη αυτά στην Ελλάδα δεν είναι πλήρως κατανοητές ακόμη, είναι όμως πιθανό να προέκυψαν από μετανάστευση ανθρώπων ή ιδεών από τη Μέση Ανατολή.

Τα βασικότερα έμβια είδη που εξημερώθηκαν είναι:

- Ζώα: πρόβατο, αίγα, γουρούνι, βόδι
- Φυτά: κριθάρι, σιτάρι, βρώμη, διάφορα όσπρια.

Η αρχιτεκτονική της περιόδου παρουσίαζε διαφορές κατά περιοχές. Στη Θεσσαλία τα κτίσματα ήταν συχνά ορθογώνια με λίθινα θεμέλια και πλίνθινη ανωδομή, αν και υπήρχαν και πασσαλόπηκτα ορθογώνια κτίσματα, με πασσάλους μπηγμένους στο έδαφος και πλεκτά κλαδιά ή καλάμια τα οποία επαλείφονταν με πηλό. Στη Μακεδονία τα πασσαλόπηκτα κτίσματα ήταν πιο συχνά.

Τα μονόχρωμα αγγεία ήταν τα συνηθέστερα σε όλη την αρχαιότερη νεολιθική περίοδο με παρόμοια σχήματα αγγείων σε όλες τις περιοχές. Υπήρχαν και διακοσμημένα αγγεία (λιγότερα από 10% του συνόλου της κεραμικής), τα οποία παρουσιάζουν παραλλαγές κατά περιοχή (διακόσμηση γραπτή, πλαστική, εμπίεστη και εγχάρακτη). Άλλα αντικείμενα της περιόδου είναι τα λίθινα απολεπισμένα και τριπτά εργαλεία, τα οστέινα εργαλεία, τα ειδώλια και τα κοσμήματα.

Σημαντικές θέσεις εγκατάστασης ανθρώπων είναι οι εξής:

- Μακεδονία: Δισπηλιό Καστοριάς, Αυγή Καστοριάς, Νέα Νικομήδεια, Σέρβια-Βαρυτιμίδης.
- Θεσσαλία: Σέσκλο, Άργισσα, Αχίλλειο, Μαγουλίτσα, Γεντίκι, Οτζάκι Μαγούλα, Σουφλί, Νεσσωνίς, Πύρασος, Πρόδρομος, Θεόπετρα.
- Στερεά Ελλάδα: Νέα Μάκρη.
- Πελοπόννησος: Λέρνα, Νεμέα, σπήλαιο Φράγχθι.
- Κρήτη: Κνωσός.

Από το 6.000 χρονολογούνται 24 καταυλισμοί στη λίμνη Βεγορίτιδα μεταξύ Κοζάνης και Φλώρινας. Οι οικισμοί έμοιαζαν με μικρά χωριά, οι κάτοικοι συνέχιζαν τις ασχολίες τους με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ η κεραμική πήρε για πρώτη φορά τελειότερη μορφή. Τα αρχαιότερα δείγματα κεραμικής αυτού του είδους χρονολογούνται από το 6.218 και βρέθηκαν στη Νέα Νικομήδεια ανάμεσα στους ποταμούς Αξιό και Αλιάκμονα.